

Pekka Vuorinen

18.5.2022

Työ- ja elinkeinoministeriö
kirjaamo.tem@gov.fi

Asianumero: VN/11385/2020

Rakennusteollisuus RT ry:n lausunto Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnoksesta

Rakennusteollisuus RT ry (RT) kiittää mahdollisuudesta lausua Hiilineutraali Suomi 2035 – kansallisen ilmasto- ja energiastrategian luonnoksesta. RT lähettää lausuntonsa poikkeuksellisesti kirjallisesti, koska lausuntopalvelu.fi:ssä 18.5. ilmenneiden ongelmien takia se ei muutoin onnistunut.

Yleisiä huomioita

Yleisenä mutta erittäin tärkeänä huomiona RT toteaa, että ilmastomuutoksen torjunta ja Suomen päästötavoitteiden edistäminen ovat yhteinen asia. Myös ilmasto- ja energiastrategian toimeenpano on sitä ja vaatii yhtä lailla sitouttamista kuin sitoutumistakin. RT näkee olennaisena, että eri ministeriöiden ja sidosryhmien välillä tehdään avointa ja aktiivista yhteistyötä.

RT lisäksi muistuttaa, että parhaillaan valmisteluissa olevien strategioiden ja toimenpideohjelmien yhteensovittamisesta on pidettävä huolta, jotta vältytään päällekkäisyydeltä ja osaoptimoinnilta. Tämä koskee myös EU-tason aloitteiden seuraamista ja niihin vaikuttamista.

Rakennetun ympäristön rooli on hyvin merkittävä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä ja ala on niiden saavuttamiseen sitoutunut. Samalla on tärkeää, että tavoitteet energia- ja ilmastopolitiikan tuleviksi linjoiksi ovat selkeästi ennustettavissa. Rakennusteollisuuden vähähiilisyden tiekartan mukaan rakennetun ympäristön päästöjä voidaan vähentää 66 prosentilla vuoteen 2035 mennessä. Jo tunnistettujen teknologiaharppausten avulla voidaan tuolloin päästä jopa 80 prosentin vähennykseen. Vuoteen 2050 on mahdollisuus saavuttaa lähes hiilineutraalius ja vähentää päästöjä 95 prosentilla. Ilman vaikuttavien toimenpiteiden jalkautusta ei ole mahdollista edetä halutulla hiilineutraaliuspolulla. On syytä muistaa, että rakennetussa ympäristössä peräti 76 prosenttia päästöistä syntyy rakennusten käytön aikaisesta energiankulutuksesta. Olemassa olevien rakennusten energiankulutuksen ja päästöjen vähentämisessä mm. energiaremonttien ja lämmitysmuotojen uusimisen avulla on ylivoimaisesti merkittävin päästövähennyspotentiaali.

RT muistuttaa, että kaupungeilla ja kunnilla on merkittävä vaikutus ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Kaupunkien ja kuntien, kuten koko julkisen sektorin, olisi luotava uusia toimintatapoja ja toimittava vihreän siirtymän vauhdittajina koko Suomessa. Julkisen sektorin ohjausvaikutukset, sekä regulaatio että kannustimet, pitää säätää niin, että ne mahdollistavat vihreää siirtymän ja suuren kehitysloikan. Parhaat ratkaisut syntyvät markkinaehtoisesti ja materiaali- ja teknologianeutraaliteettia noudattaen. On myös syytä varmistaa kaupunkien ja kuntien investointikyvykkyys ja hankintaosaaminen, jotta esim. uusien palvelukiinteistöjen rakennuttamisessa otetaan varmasti huomioon kaikki ilmastotavoitteita tukevat näkökulmat.

Päästökauppasektori (kappale 2.1.1.)

RT pääosin kannattaa luvussa esitettyjä tavoitteita. RT tunnistaa tarpeen kiireellisille ja tehokkaille ilmastotoimille ilmastomuutoksen etenemisen pysäyttämiseksi. Ilmastomuutoksen torjunnassa tulisi näin ollen ottaa käyttöön kustannustehokkaita ja nopeasti vaikuttavia toimia.

RT muistuttaa, että TEM:n koordinoimana laaditut eri toimialojen vähähiilitiekartat listaavat edellä mainittuja toimia. Kira-sektorin kannalta ilmasto- ja energiastrategian teemoista keskeisin on olemassa olevan rakennuskannan ja asumisen päästöt. Tehokkain tapa vaikuttaa päästöihin on panostaa nopeasti olemassa olevan rakennuskannan energiatehokkuuden parantamisen ohessa energiajärjestelmän vähäpäästöisyyteen. Rakennettua ympäristöä tulee tällöin tarkastella kokoisuutena osana laajempaa energiajärjestelmää. Edelliseen liittyen korjaushankkeille tulee varata aikaa ja riittävä taloudellinen tuki. Huolena on ilmasto- ja energiastrategiassa esitellyn rahoituksen riittävyys.

RT samalla esittää tiekarttatyön kehittämistä ja sen päivittämistä siten, että tiekarttoja täsmennettäisiin etenkin täsmällisten aikataulutettujen toimenpiteiden osalta, myös tarvittavat investoinnit ja tuet huomioiden. Pidämme hyvänä, että hiilineutraaliustavoitetta sekä muita sääntelyynkin kirjattavia päästövähennystavoitteita arvioitaisiin esimerkiksi jo vuonna 2025 ja siinä otetaan huomioon uusin tieteellinen tieto, teknologian kehitys, muiden maiden päästösitoumukset ja mahdollisuudet kansainvälisten joustojen käyttöön sekä päästövähennystoimenpiteiden kustannustehokkuus.

Uusiutuvan energian edistäminen (strategian luku 2.2)

RT kannattaa uusiutuvien energioiden edistämistä ja taloudellisen tuen osoittamista uusiutuvan energian hankkeille. Oleellista on kuitenkin tarkastella kokonaisuutta mahdollisimman vähäpäästöisen energian näkökulmasta, ei vain pelkän uusiutuvan energian. Ilmastopäästöjen vähentämisen kannalta erityisesti erittäin vähäpäästöisellä lämmöntuotannolla on merkittävä rooli.

Energiatehokkuuden edistäminen (strategian luku 2.4)

Kira-sektorin kannalta merkittävin EU-tason lainsäädäntöaloite on rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uudistaminen. RT katsoo, että siihen vaikuttamisessa oleellista on, että esitys noudattaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita ja antaa tilaa alueellisille ja paikallisille ratkaisuille, jotka huomioivat jäsenvaltion erityispiirteet ja -tarpeet. Komission ei tule pyrkiä säätelemään sellaista, missä todellinen osaaminen on jäsenvaltioilla ja minkä jäsenvaltiot pystyvät toteuttamaan kustannustehokkaimmin. Lisäksi esityksessä määritelty vaatimus osoittaa energiatehokkuuden vaatimustason toteutuminen EU:n komissiolle viiden vuoden välein on tarkoitukseen nähden liian tiheä ja tulisi korvata 10 vuoden tarkasteluvälillä. Lyhyemmälle tarkasteluvälille ei ole ilmastoperusteita ja se johtaa vain heikosti ennustettavaan toimintaympäristöön.

Ydinenergian käyttö (strategian luku 2.6)

RT tukee teknologianeutraalia lähestymistä ilmasto- ja energiapolitiikassa. Energiantuotannossa tulee tähdätä mahdollisimman nopeasti vähäpäästöisyyteen ja ydinenergian käyttö energiantuotannossa tukee tätä tavoitetta.

Tutkimus, innovointi ja kilpailukyky (strategian luku 2.8)

RT näkee tutkimus- ja innovaatiotyöhön panostamisen vihreän siirtymän kivijalkana ja investointina tulevaisuuteen. Kira-sektorille kohdistuva innovaatiotoiminta mahdollistaa energiatehokkuuden parantamisen ja päästöjen vähentämisen entisestään. Suomi voi teknologiaosaamisellaan olla maailmanmarkkinoilla kokoaan suurempi. RT samalla painottaa koulutuksen ja uusien osaamisklusterien merkitystä. Ilmasto- ja energia-asiat liittyvät oleellisesti myös laajemmin vastuullisuuteen ja siitä raportointiin, jonka tarve on kasvamassa etenkin vihreän rahoituksen merkityksen kasvamisen myötä.

Ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistaminen (strategian luku 2.10)

RT kannattaa ilmastonmuutokseen ja sen negatiivisiin vaikutuksiin varautumisen ja sopeutumisen vahvistamista. Sään erilaiset ääri-ilmiöt (poikkeuksellisen korkeat lämpötilat, myrskyt, kovat tuulet, lisääntyvä kosteuskuormitus ja tulvat) tulevat lisääntymään, millä on merkittäviä vaikutuksia myös rakentamiseen, asumiseen ja laajemmin rakennettuun ympäristöön. Sopeutumistoimia tulisi sisällyttää osaksi rakennetun ympäristön luontaista korjauskiertoa, mikä on resurssiviisasta niin taloudellisesti kuin materiaalien osalta. Talonrakentamisen lisäksi säärasitusta paremmin kestävä infrastruktuurin rakentamista on edistettävä.

EU-vaikuttaminen (strategian luku 2.11)

RT korostaa Suomen aktiivisen roolin merkitystä EU:n päätöksenteossa. EU-lainsäädännön tulee noudattaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita ja antaa tilaa alueellisille ja paikallisille ratkaisuille, jotka huomioivat jäsenvaltion

erityispiirteet ja -tarpeet. Näin voidaan varmistua päätösten kustannustehokkuudesta ja aidosta vaikuttavuudesta sekä ohjata käytettävissä olevat resurssit sinne, missä ne toteuttavat kustannustehokkuutta aidosti.

Ilmastotavoitteiden saavuttaminen (strategian luku 3.1)

RT yhtyy näkemykseen, että päästökauppa on tehokas tapa toteuttaa energiaan liittyviä päästövähennyksiä. Se voi olla ensisijainen keino, jolla yrityksiä ja kuluttajia ohjataan päästöttömän energian pariin. Samalla on tärkeää luoda riittävät tuki- ja rahoitusmekanismit, jolla siirtymää tuetaan, myös oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Olennaista on kohdentaa avustuksia sinne, missä saadaan aikaan todellisia uusia päästövähennyksiä.

RT korostaa, että päällekkäisiä ohjauskeinoja CO₂-päästöjen vähentämisen osalta on vältettävä; tällaisen ohjauksen vaara on ilmeinen myös kira-sektorilla. Yhteistyö ministeriöiden ja sidosryhmien kanssa on tässäkin erittäin tärkeää yleisen hyväksyttävyyden saavuttamiseksi.

Kunnioitavasti

RAKENNUSTEOLLISUUS RT ry

Aleksi Randell
toimitusjohtaja